

Библиотека
Прозна путовања

Наслов оригинала
Ivona Březinová
Věra, Nika a sedm babiček

© за српски језик ОДИСЕЈА

Ивона Бжезинова

Вера, Ника и њихових седам бака

Са чешког превела
Зорица Томић Илић

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Одисеја
Београд, 2014.

*Мојим ћеркама,
њиховим декама и бакама,
и мојим декама и бакама*

Коњски репићи

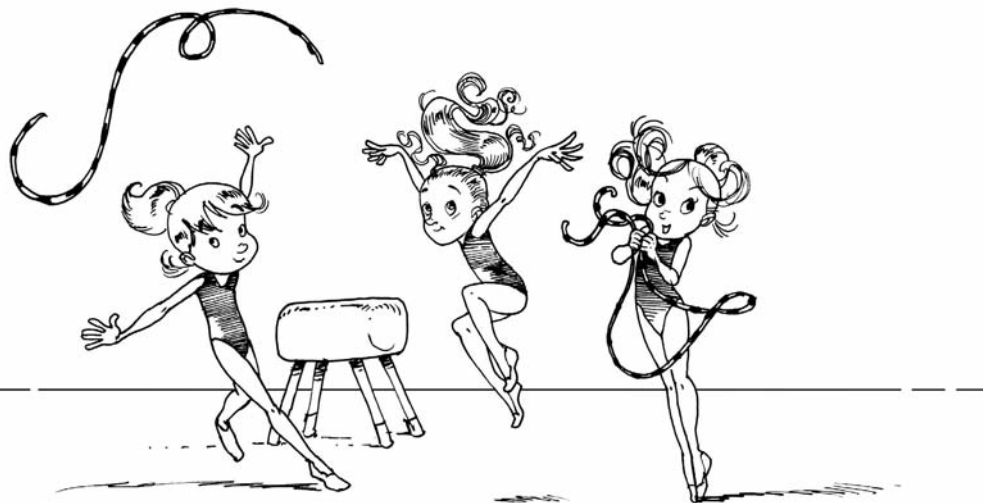
Фискултурна сала била је пуна девојчица у гимнастичким трикоима. Све су биле дугоноге, косе зачешљане у репић. Заједно су кротиле

пругасте траке као да су прави питони. Добро су знале колико уме да заболи кад трака побегне из руку, па те ошине и сикћући се обмота око тебе. Зато су понедељком и средом поподне кротиле непослушне конопце, али и траке – превише дугачке, обруче – превише широке, лопте – превише округле и кугле – превише ку-гласе.

„Вера, пропни се на прсте! Ника, поравнај леђа! Скок да буде још виши! Више! Тааако, сад је добро. Алиса, пази на рамена, увуци стомак. Иво, одлично! Добро, за данас је готово!”

Вера и Ника су се ухватиле за руке и кренуле ка свлачионици. Под широког ходника био је сав изгребан, што и није чудно, говорила је Вера,

кад њен тата двапут недељно цупка ту по четврт сата чекајући да се заврши тренинг. Ника је била убеђена да су дубоке рупице на крају ходника заправо трагови маминих високих потпетица.

„Вероника, како је било данас?” – упитала је мама своју ћерку Нику, поправљајући јој шналу на коњском репу.

„Вероника, да ниси превише загрејана?” – питао је и тата своју ћерку Веру, брижно јој додирујући задихано лице. „Плашим се да не наzebеш напољу.”

„Било је супер.”

„Већ умем да направим звезду са конопцем у руци”, похвалила се Вера.

„Али, код колута си мало села на траку”, добацила је Ника.

„Јесам, па шта? А ти се је прошлог пута нагазила”, одбрусила је Вера.

„Доста је било, престаните”, родитељи су смиривали девојчице. „Време је да се иде кући. Треба урадити домаће задатке.”

„Ооо, откад то нисам чула!” – кривељила се Ника.

„Ха-ха, последњи пут јуче, зар не?” – надовезала се Вера.

Девојчице су изашле напоље, јадикујући због израчунавања дужине пута којим се иде 45 минута, при брзини од 80 км на сат. Морале су да се растану испред спортске хале, а растајали су се и њихови родитељи. Тата је припадао Вери, звао се Петар Гавранчић, и био је инжењер. Мама је припадала Ники, звала се Рената Црна, и била је зубна техничарка. Иако су Вера и Ника вежбале у истој гимнастичкој сали и ишле у исту школу *Зелено двориште*, па чак и у исти трећи разред, становале су на супротним крајевима насеља.

„Већ си завршила домаћи? Ускоро ће вечера”, зачуо се тата из кухиње.

„Само још мало”, одазвала се Вера, прекривајући брзо уџбеником из математике књигу коју

је управо читала. Била је то књига о сирени Аријели. Уздахнула је и почела да ради задатке за школу.

За вечеру су имали нешто бело и модроцрно, са златастим одсјајем растопљеног путера. Татини макарони са маком.

Вера је села за сто са паћеничким изразом лица, али је тата који је седео преко пута, све време одсутно гледао негде мимо ње. Тргуо се тек кад је виљушка цикнула о дно тањира.

„Вера, ти не једеш?”

„Једем.”

„Па навали онда.”

„Добро, татице.”

„Верице, после вечере би требало да пегламо. Хоћеш ли да ми помогнеш?”

„Али ја још морам да учим!”

„Бар марамице.”

„Добро”, Вера је нерадо пристала. Сирена Аријела се управо спрема да оде код морске

чаробнице Урсуле која ће јој, у замену за глас, претворити рибљи реп у људске ноге.

Ника је у то време седела код куће над свеском са великим штампаним натписом БРОЈЕВИ – ВЕЖБАНКА и занесено цртала букетиће маргарета. Онда је покушала да нацрта главу коња, а кад јој је то успело, одлучила је да му доцрта тело и ноге. Само, тело је испало подебело, ноге прекратке, па је окренула лист и пробала поново.

„Како иде?” – зачула се мама уз хучање фена.

„Онако”, одговорила је. „Овај коњ ми је испао никакав.”

Фен је утихнуо.

„Хајде да видимо заједно. Где је тај пример? Ника! Па ти опет црташ! Цртај, али пошто завршиш домаћи. Значи: ауто иде брзином од 80 км на сат...”

Коњ са дебелим телом се уплашио аутомобила који је пролазио и одгалопирао на

својим кратким ногама. Само су поспане маргарете и даље мирисале. Ники се приспавало.

„Ника, подупрла си браду и налактила се као да седиш за шанком уз пиво.”

„Па, кад сам уморна.”

„Ево још један пример, да бих била сигурна да разумеш. Ауто иде брзином од 120 км на сат...”

Због тога су маргарете преврнуле очима пожутелим од сунца, а уморне стабљике повиле су се ка земљи.

„Молим те, иди на спавање. Видим да не разумеш ништа од овога што ти говорим. Довршићемо то сутра.”

„Мамице, лаку ноћ.”

„Лаку ноћ.”

Није ни упалила лампу, бацила се на кревет, пребацила јорган преко себе и утонула у сан.

Под другим јорганом, у стану на другом крају насеља, трептала је батеријска лампа. Сирена Аријела допливала је до гребена у потрази за својим принцем.

Пољубац снежном грудвом

Заглушујуће звонце огласило је крај часа. Пре него што је данашњи редар, Вера Гавранчић, стигла да обрише таблу, треће два је већ стрпало свеске у торбе и оловке у пернице.

„Ника, сачувај ми место у реду за ручак!” – Вера је довикнула Ники, која се са гомилом ученика већ гурала ка стакленим вратима школске трпезарије.

„Вера, ја ћу ти помоћи”, зачуо се глас Филипа Брзољца.

„Стварно?” – одушевила се Вера. „Хм, али имамо само један сунђер”, додала је разочарано.

„Није важно, мени је довољна и та четка коју имаш на глави!” – раздрао се Филип и свом снагом је повукао за високо подигнуту кику.

„Јаооој! Пустите ме!” – дрекнула је и отерала га мокрим сунђером.

Филип је пустио кику и церекајући се отрчао за осталима.

Испред школе је био ред Снешка Белића. Онако непомични и озбиљни личили су на градску стражу. Оволико снега није пало неколико година.

Воја из трећег један стигао је рано у школу на скијама. Шашавко је смешно трапао на њима преко раскрснице, а кад је на семафору блеснуо црвени човечуљак, био је тек напред улице. Трубљење гомиле аутомобила извукло је домара Милета из топлог хола, па је онда он извукао уши Воји, и то добро.

Један Снешко је био исти чика Миле: висок, погрбљен, са округластим пивским стомачићем.

Понеки Снешко је имао чашицу јогурта на глави, неком је нос био од парчета кифле а уши од корица хлеба, а неки су у устима имали цигару од сламчице.

„Хеј, гледајте, тамо су поставили Стефана!” – повикала је Ника вукући Веру ка Снешку са наочарима, који је на глави имао зимску капу са великим чупавим помпоном.

Око врата је имао Стефанов пругасти плаво-жути шал, а преко рамена његову нову перјану

јакну. Сам Стефан био је само у џемперу и батргао се у снежном наносу. Коса му је била пуна снега. Ништа није видео без наочара, па је пипао око себе. Петорица дечака су га окружила и, чим покуша да устане, гурали су га назад у снег.

„Је л’ видите ви ово?!” – цикнула је Вера. „Девојчице! Хајде да му помогнемо!” – позвала је Кристину, Данијелу и Каћу које су управо наилазиле. „Брзо! Јуриш на њих!”

Нажалост, у том тренутку се Вера оклизнула и зауставила се скоро код аутобуске станице.

Још јутрос је пред самим школским вратима изникла бајна клизавица. Сада је блистала леденим сјајем чак до друма, а са сваким следећим клизањем постајала је све блиставија.

Остале девојчице су јурнуле у помоћ несрећном другу. Дубоки снег око њега у општој тучи у тренутку је затрпан разгоропаћеним јакнама, капама, рукавицама и шаловима.

Кристина се прва дала у бег, Каћа је такође убрзо изгубила снагу а Данијела је истресала снег испод јакне.

„Вера, помагај!” – драла се Ника, једва се вукући по клизавици ка Снешку, који је био код школских врата.

Наравно да би јој Вера помогла. Истог трена. Само што то није било тако једноставно. Филип

је почео да је бомбардује снежним грудвама. Једна се распршила баш поред њених уста и Вера је бесно испљувала снег.

„Хеј, хај, Вера, ову грудву сам пољубио!” – урлао је Филип.

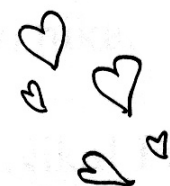

Вера је извадила марамицу и љутито трљала усне. Онда је устала и бесно јурнула на Филипа стискајући смрзнуте песнице без рукавица. У трку се саплела о нечију торбу – трас! Бупнула је баш испред њега. Филип је онда цмокнуо следећу грудву и њом треснуо Веру посред чела. Замало да се расплаче.

„Устај, Снежана, принц те је пољубио, излечена си!” – рецитовао је Филип као да је на позорници.

„За почетак, ти би морао да будеш принц!” – љутито му је добацила Вера. „Ника, идем кући, видећемо се сутра”, довикнула је и окренула леђа непомичним снежним учесницима борбе.

У жару борбе, Ника је изгубила капу и, кад је помислила шта ће јој рећи мама кад стигне кући, сместа изгубила интересовање за грудвање. Још једном је погледала Снешка који је сада био без јакне, капе и шала, а од начара су му остале само меке јамице на белом лицу. Стефан је тихо нестао.

„Ево, овде имаш вуну и игле, па штрикај”, рекла је мама Ники и ставила испред ње кесу пуну разнобојних вуница. „Ако не будеш знала како се одузима, ја ћу ти показати.”

Набаци, провуци, клот, право и фркет. Ника је знала да штрика и још прошле године је сама исплела шал. Клот, фркет. Све у свему, још је и добро прошла због те ђаволске капе. Клот, фркет.

„Татице, кад си ти први пут пољубио маму?”

Тата није био баш сигуран. Прибојавао се таквих питања и надао се да за њих још има времена. А сад, одједном, једна радознала клинка скакуће по дневној соби и испитује га.

„Вера, а је л’ тебе неко пољубио?” – запитао је обазриво.

„Да, замисли, баш данас. И то снежном грудвом.”

„Аха, грудвом, па добро, може”, мало се умирио тата. „И, како је било?”

„Па, хладно. И мокро. И била су ми пуна уста.”

„Па наравно, такви су снежни пољупци.”

„Значи, и ти си тако љубио?”

„А, не, ја никог нисам пољубио снегом.”

„Зашто?”

„Па, снег се одмах отопи, зар не?”

„Па, да. Стварно.”

„Али кад сам порастао, водио сам девојке у посластичарницу на снежнобеле пуслице умочене у чоколаду.”

„Водио си и маму?”

„Јесам, и маму. Много су јој се свиђале.” Тата је заћутао а Вера је нестала у својој соби. Потражила је у кућној библиотеци књигу бајки и после мало прелиставања, почела да је чита.

„Били једном један краљ и једна краљица и имали су ћеркицу. Дали су јој име Снежана...”

Звездица на зубу

„Вера, мораш да бациш тај чуњ јаче увис, јер нећеш стићи да направиш ни пола колута, а он ће ти треснути на главу! Ника, то важи и за тебе. До плафона! Иво, не толико напред, то је и превише.”

Коњски репићи су се бацакали у колуту, а понекад би се и десило да чуњ ипак падне на нечији испружени длан.

„Колико пута си данас ухватила чуњ?” – Вера је питала Нику у свлационици.

„Ма, не питај, само три пута.”

„Ја ни толико”, уздахнула је Вера. „Два пута сам дотрчала испод њега – једном ми је искочио из руке, а други пут ме је треснуо по палцу. Још ме боли.”

„Где ти је тата данас?” – Ника је посматрала родитеље у ходнику испред свлационице.

„Не знам”, слегнула је Вера раменима и даље загледајући повређени прст.

„Здраво, гимнастичарке! Данас сте ми некако нерасположене”, рекла је Никина мама прилазећи. „Твој тата се данас мало задржао, Вера?”

„Да, стварно, где је?” – рекла је Вера, која је тек сада приметила да тата није ту. „Сигурно ће ускоро стићи.”

„Вероватно је имао неке обавезе”, умиривала ју је Никина мама. „Не брини, сачекаћемо га са тобом.”

Ходник се испразнио и само су њих три гледале у затамњена врата. Коначно се пред спортском халом појавила ужурбана прилика.

„Хвала вам, баш сте љубазне што чекате овде с мојом Вером.” Тата Гавранчић је једва хватало ваздух. „Много се извињавам, искрсло ми је нешто важно на послу и морао сам хитно то да завршим, па нисам стигао да позовем ниједну од Вериних бака. Вера, је л’ ти стигла порука на мобилни?”

„Па то је само неколико минута, не извињавајте се”, рекла је Никина мама. „Ипак сам вам веома захвалан, госпођо Црна.

Отишао вам је аутобус, па ћемо вас Вера и ја отпратити до куће, већ се смркло.”

Заиста, тама се спустила на град, црна као гавран, или бар као гавранчић.

„Зашто тако брљаш по јелу? Опет ти се не свиђа?” – мрзовољно је запитао тата за време вечере.

„Свиђа ми се, стварно. Исто је као код баке Терезе. Заиста... Али... тата?”

„Шта је сад?”

„Па, знаш, боли ме зуб”, Вера је коначно снуждено признала.

„Само нам је то фалило! Прво прст, па зуб... Је л’ те много боли?”

„Мало”, писнула је Вера.

„Хоћеш ли издржати до сутра?” – брижно је питао тата.

„Хоћу. Сигурно.”

„Добро, онда сутра идемо код зубара, одмах после школе.”

Сутрадан је тата Гавранчић дошао у школу по Веру, да је одведе да поправи зуб.

„Овде су ти четкица за зубе и паста, добро опери зубе. Чекаћу те овде, али пожури, морам брзо да се вратим на посао.”

Нервозно трупкајући ходником испред свлачионице, тата је сваки час бацао поглед на скалаљке зидног сата које су неумољиво јуриле.

„Господине Гавранчићу, откуд ви овде?” – зачуо је иза себе познати глас.

„Добар дан, госпођо Црна. Ето, све се одједном свалило на мене. На послу је увек гужва у ово доба године, јер се сада пријављује порез, а Вери се изненада покварио зуб, и још приде, ускоро треба да будем на важном пословном састанку.”

„Знате шта?” – пало је на памет мами Црној. „Идите ви слободно на тај састанак, а ми ћемо све да обавимо. Шта кажеш на то, мила?” – обратила се Вери која је управо изашла из вецеа. „Повешћу је у амбуланту, тамо иначе и радим, па могу све да завршим. А онда ће бити код нас у кући док не дођете по њу. Шта кажете?”

„Па, не знам баш...” – рекао је тата некако неодлучно. „Веома сте љубазни, али не бих да вас толико узнемиравам...”

„Ма, какво узнемиравање. Крените већ једном! Не скидате очи са сата, још ћете га хипнотисати”, насмејала се мама Црна.

„Значи, ти си Вера?” – упитала је зубарка у ординацији. „Хоћеш ли да ми покажеш колико имаш зуба? Је л’ те неки зубић наљутио?”

„Нека га, боље да га не дирамо”, нагло и очекивано је одговорила Вера и обема шакама се снажно ухватила за уста.

„Хајде, хајде”, докторка је завртела главом. „Тако лепа девојчица, а волела би да има грозан зуб у устима?”

„Кад затворим уста, неће се видети”, промрмљала је Вера кроз стиснуте прсте.

„Хм, а шта ако будеш хтела да се смејеш или да исплазиш језик? Шта онда? Где ћеш да сакријеш тај зуб?”

Вера се мало замислила. Језик много не плази, тачно, само понекад на Филипа... али да воли да се смеје, жива је истина.

„Слушај, сад ћу да ти позајмим огледалце којим се прегледају зуби”, рекла је докторка. „Покушај да га сама погледаш.”

„Ништа не видим.”

„Је л’ могу ја да погледам?”

„Да, али само да погледате.”

„Вера, ено, тамо је квар. Сасвим мали, овде доле, лево. Је л’ то тај неваљали зуб? Заједно ћемо да га поправимо. Ако буде

добар, даћемо му сребрну звездицу, да га ништа не би болело.”

„Звездицу? Као она коју је принцеза Лада¹ имала на челу? Исту такву?”

„Можда. Онда, принцезо, отвори широм уста, затвори очи и размишљај какву ћеш хаљину да сашијеш за бал.”

Бушилица је зашиштала. Вера није стигла да каже ни ау, а већ је било готово.

¹Један од најпопуларнијих ликова у чешкој књижевности за децу, јунакиња бајке *Принцеза са звездом на челу* Божене Њемцове. – Прим. њев.

„Хаљину црвену као црвендаћи, проткану златом и сребром и с нашивеним перлицама”, изјавила је чим је опет могла да помера уста.

„Значи, са перлицама”, насмејала се докторка. „Најважније је да су ти сви зуби као перлице. Ако будеш редовније долазила код нас, нећеш се више толико бојати. Довиђења.”

„Довиђења”, рекла је Вера и истрчала из ординације, да би показала Ники и њеној мами како на зубу има лепу сребрну звездицу.

„Без звездице би било још лепше, труди се да их имаш што мање у устима”, казао јој је тата, и спустио велику чоколаду са лешником испред маме Црне. „Донео сам слаткиш да вам захвалим што сте помогли мом слаткишу да поправи зуб.”

„Добро, сада ћемо да се засладимо, само да нам после не буду због тога уста пуна звездица”, насмејала се мама Црна, а њени леви бели зуби су заблистали.

Тајни планови

Ника је цртала лава на часу иако је требало да пише састав.

„Ника, треба да опишеш неку животињу из далеких крајева, да кажеш нешто о њој, како изгледа, где живи и чиме се храни”, учитељица Весна се незадовољно зауставила поред Никине клупе.

„Учитељице, више волим да га нацртам, тако могу боље да га опишем. Ево, нацртаћу му у стомаку месо које је малопре појео, а онда ћу доцртати решетке око њега, као у зоо-

лошком врту. Лав живи у Африци, а тамо нисам била па не знам како је, али зато добро знам како је у зоо врту.”

„Лав живи у циркусу, лично сам га видео”, добацио је Јоца Крофница.

„Да, да”, јавила се и Ника. „Али кад сам последњи пут била у циркусу, прошле године, није га било. Можда је био на годишњем одмору, или је био болестан.”

Цица је објавила: „За недељу дана стиже циркус код нас. Јутрос су лепили плакате.”

„Урааа!” – загрмео је разред.

„Нећете ми од разреда правити циркус!” – викнула је учитељица. „Ника, ликовно имамо тек у четвртак. Одмах престани да црташ и почни да пишеш.”

„Добро, добро”, Ника је нерадо пристала и краснописом исписала:

Лав — краљ животиња.

Онда је поново одложила пенкало и свом лаву пажљиво доцртала жуту круну.

„Татице”, Вера је увече шапнула тати на уво.

„Хм?” – тата се нерасположено одазвао не подижући поглед с компјутера.

„Па ти си опет донео посао кући!”

„Имам неку гужву на послу, али до краја недеље биће све готово, обећавам. А онда ћу да те водим у биоскоп или...”

„У циркус”, суфлирала је Вера.

„Добро, може и у циркус. Али сада ме остави, морам да радим, и среди кухињу пре него што одеш на спавање.”

Брзо је почистила кухињу, да не би после било звоцања, и отворила *Арабелу*²:

Чаробњак Румбурак, прерушен у гаврана, управо је слетео на прозор врачаре Црне. То двоје стално праве неке сплетке.

„Види ти то”, Вера је запањено промрмљала над књигом. „Гавран се опет спанђао с овом Црном, која није ни ч од чаробнице! Ха-ха, зову се као мој тата и Никина мама, господин Га-

² Бајка Милоша Мацоурека по којој је снимљен изузетно популаран ТВ серијал за децу. – Прим. прев.

вранчић и госпођа Црна. Баш би било супер кад би се и њих двоје спанђали!”

Вери се одувек допадала Никина мама, па зашто се не би допала и тати? Ко зна, можда и добро кува? Мора одмах, сутра, да поразговара са Ником о томе.

„Не лупетај, моја мама није никаква чаробница!” – обрецнула се Ника, кад је чула шта је Вера јуче прочитала у *Арабели*.

„Ма, наравно да није, јасно ми је, па ни мој тата није чаробњак Румбурак преобучен у гаврана. Он је Гавранчић. Али зар то није чудна случајност?”

„Једина случајност је то што су гаврани црни.”

„Ето, видиш.”

„Па да, али твој тата је скроз плав.”

„Реци ми, молим те”, пало је Вери одједном на памет, „а где је, у ствари, твој тата?”

„Мој тата је на другом крају Земље”, одговорила је Ника.

„На небу?” – изустила је Вера.

„На небу? Шта би радио на небу?” – зачудила се Ника и отишла да погледа кроз прозор, да

провери да ли ће тамо видети нешто што до сада није видела. Тамо није било ничег необичног, па се окренула: „Живи у Аустралији.”

„Моја мама је на небу”, рекла је Вера и брзо додала, „Бар тако каже бака Тања. Али, ја знам да је умрла, само тата не прича о томе.”

„Ни код нас у кући се не прича о тати.”

„Ника, ако би ти мени понекад позајмила своју маму, ја бих понекад поделила са тобом свог тату”, предложила је Вера стидљиво.

„Мени не треба тата”, Ника је подигла нос. „Мама ми је довољна.”

„А је л’ зна она да поправи пеглу? Или да замени точак на аутомобилу?”

„Не зна. Па шта, ми ионако немамо ауто.”

„Ето видиш. Знаш шта, да ли твоја мама зна да кува?” – сетила се Вера.

„Моја мама? Најбоље на свету! Зашто питаш?”

„Знаш, тата не зна баш да кува”, признала је Вера и додала брзо, „али иначе зна све, заиста.”

„Па добро”, некако неодлучно се сложила Ника.

„Онда ћемо да им уговоримо... рецимо, састанак.”

„Да се спанђају?”

„Можда.”

„Хм, али где?”

„Имам идеју!” – скочила је Вера. „Ићи ћемо заједно у циркус.”

„Идете у циркус?” – добацио је Филип који је начуо последње Верине речи. „Пазите да вас не задрже тамо уместо дресираних мајмуница; на тој вашој гимнастици уче вас да скачете кроз обруч и да хватате лопте. Пази!” – и добацио је Вери лепу црвену јабуку.

Вера ју је као од шале зграбила и сместа му је бацила назад, право на длан.

„Ево ти, нећу ништа од тебе. Код куће имам воћа колико хоћу. И не прислушкуј!”

Филип се мало збунио, а онда је јабуку дао Ники.

„Узми је ти, Црна. Вери би застала у грлу, па би се патуљци расплакали”, рекао је и одгегао се до клупе.

Ника је с апетитом загризла јабуку, тако да се зачуло пуцкетање коре. Из угла њених уста клизнуо је млаз слатког сока. Вера се згрожено окренула.

„Зашто си је узела од њега?”

„Баш је добра”, промрмљала је Ника пуним устима.

„Добро, али од њега? Од Брзољца?”

„Што да не? Хоћеш гриз?”

„Пих, могла сам да је поједем целу”, одсекла је Вера спремајући се да крене.

„Сачекај, где ћеш? Морамо да се договоримо за тај циркус. Ниси ваљда одустала? Уосталом, то ионако није била моја идеја.”

„Добро”, сетила се Вера и бес је одмах прошао. „А кажи ми, твоја мама стварно уме добро да кува?”

„Стварно. Па, кажем ти.”

„Како то да изведемо? Знаш шта!? Казаћу тати да желимо да заједно идемо у циркус.”

„Хм, онда ће мама да каже да твој тата сигурно нема толико времена, па ће предложити да те ми поведемо. Познајем маму, сети се како је било са зубаром.”

„У праву си. Па шта да радимо?”

„Тражићемо новац, па ћемо саме да купимо карте. Продају се испред школе, па онда, што да не? Уштедећемо им време.”

„Овде ти је новац”, рекао је тата Гавранчић, дајући Вери новац. „Купи две карте, а оно што ти претекне, стави у касицу. Рачунај са тим да можда нећу моћи да идем са тобом, можда ће ићи нека од бака.”

„Не, не, тата! То нема смисла! Татице, обећао си да ћеш бити слободан крајем недеље”, Вери је дошло да заплаче.

„Добро, добро, Верице. Кад сам већ обећао, ићи ћу са тобом, ето. Некако ћу то да изведем.”

„Обећаваш?”

„Обећавам”, пољубио јој је овлажене очи.
„Мрвице, немој одмах да плачеш.”

„Добро, Ника”, пристала је и мама Црна.
„Најважније је да не изгубиш новац, или карте, јер онда нигде нећемо отићи. Не може све да се створи испочетка, као она капа.”

И циркус је позориште

У суботу, кад је требало да се иде у циркус, у становима породица Гавранчић и Црни владала је неописива гужва и пометња.

„Зар не би требало да идеш код фризера?” – Ника је брижно питала маму рано ујутру.

„Мислиш да треба да променим фризуру?”

„Па, можда, не знам”, Ника је критички разгледала маму.

„Некако ти је замршена.”

„Ника, тек сам устала. Кад се будем очешљала, вероватно ће изгледати боље, зар не?”

„Па, ваљда”, уздахнула је Ника.

Поподне, пола сата пре одласка, мама Црна је обукла фармерке и увукла се у дебели тамно-смеђи џемпер са ирвасима.

„Мама”, Ника је питала запањено, „нећеш ваљда да идеш у томе?”

„А како би требало да идем?”

„У хаљини. Најлонке, балетанке, и тако то...”

„Али, Ника, идемо у циркус, не у позориште.”

„И циркус је позориште”, изјавила је Ника.

„Циркус је шатор постављен на трави.”

„Али, мама...”

„Саслушај, тамо ће бити хладно, још прошле недеље је нападао снег. Можда ћу морати и да гацам по блату...”

„Онда бар обуци чизмице и ону топлу хаљину, знаш ону светлољубичасту са ружама.”

„Ника, о чему се у ствари ради”

„Мамице, не ради се ни о чему. Само дуго нигде нисмо ишле, онако – дотеране.”

У породици Гавранчић било је још горе.

„Тата, ниси ставио кравату?” –

упитала је Вера запањено, кад је видела да тата облачи спортску кошуљу без крагне а преко ње дукс.

„Да не би случајно хтела да обучем одело?”

„Баш сам то хтела”, пискутала је Вера.

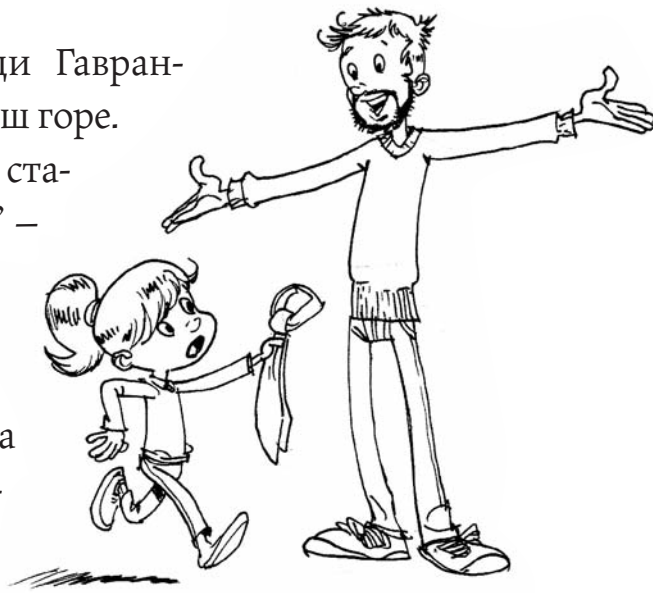
„Одакле ти само те глупости, молим те?” – смејао се тата.

„Татице, то нису глупости, то је пристојно облачење.”

„Добро. Кад не даш другачије, узећу сако од твида.”

Пре изласка, Вера је скоро јаукнула: „Тата, па ти се ниси бријао!”

„Верице, бријао сам се јутрос.”

„Али тата, сад је већ поподне.”

„Сам себи изгледам као да се спремам за игранку”, гунђао је тата Гавранчић. „Да немаш ти случајно нешто на уму?”

„Хајдемо, пожури, да не закаснимо”, Вера је изврдала одговор и повукла тату ка вратима.

Заиста, већ је и било касно.

На супротном крају насеља, Ника и мама Црна су управо стајале код врата, када се Ника одједном сетила: „Мамице, па ти си сасвим заборавила да се нашминкаш.”

„Ника, остави ме на миру, већ каснимо.”

„Намажи бар уста, мамице”, била је упорна Ника и отрчала у купатило по кармин. Онда је испитивачки погледала маму: „Тако већ може да прође!”

„Ма, видим ја да си ти нешто смислила, али неће ти проћи”, прогунђала је мама.

Гавранчићи су се приближавали великом црвено-жутом циркуском шатору, окруженом приколицама. Још из даљине чуле су се снажне фанфаре и трештава музика марша.

„Каснимо”, гунђала је Вера.

„Да ниси онако лудовала са тим облачењем и бријањем...”

На улазу у шатор показали су улазнице клоуну са надувеним стомаком и црвеном лоптицом на носу. С друге стране дојурила је Ника с мамом.

„Добар дан, госпођо Црна, откуд ви овде?” – узвикнуо је тата Гавранчић. „Није ваљда да и ви идете у циркус?”

„Да, идемо”, рекла је мама Црна задихано и дала улазнице клоуну.

„Изволите у ложу број пет”, рекао је уз наклон клоун са црвеном бомбицом на носу и повео их на њихова места.

„Каква случајност!” – насмејао се тата Гавранчић, али је онда погледао девојчице које су некако прилично заинтересовано посматрале празан мањез, па онда дотерану госпођу Црну која је поцрвенела као булка и нервозно је померио чвор на кравати.

На сву срећу, програм им је убрзо привукао пажњу, па су сви могли слободније да дишу. Вера и Ника су одмах заборавиле на своје завереничке идеје и без даха посматрале оно што се дешавало у мањезу.

Вери се највише допао слон са огромним кљовама. Копкало ју је где тај слон иде код зубара кад треба да му се поправи зуб.

Ника није скидала очи с девојке која је са чипканим сунцобраном у руци ходала по конопцу. Чинило јој се да ће девојка пасти сваког тренутка, ево, сад! Међутим, она је играла по конопцу као вила и на крају је двоструким салтом доскочила право у седло коња. Како би Ника волела да и она то уме! Једном је у физкултурној сали покушала да пређе преко греде и ишло јој је доста добро. Међутим, није се усудила да направи звезду или колут ни на

греди, а камоли на конопцу. Можда ове акробације на циркуском конопцу не би умела да изведе ни њихова наставница ритмичке гимнастике. Следеће недеље ће јој Вера и она препричати све што су виделе, и не само њој, причаће и другарицама. Најважније је да испричају Иви. Она се стално прави важна како све зна и уме, али ово сигурно не би могла!

Тата Гавранчић је пратио програм само једним оком, а другим је, углавном кришом, гледао маму Црну. Она је то знала али се правила да не види и само би с времена на време погладила косу изнад левог уха.

Онда су дошли лавови који су скакали кроз запаљени обруч.

„Јоца Крофница је био у праву”, помислила је Ника и сетила се да је заборавила да нацрта свом лаву ону смешну кићанку на крају репа. Мора да запамти за следећи пут.

Последња тачка са дебелим и мршавим клоновом била је заиста смешна, тако да су из циркуса сви изашли насмејани.

Напољу је већ пао мрак. Црн, као гавран, као гавранчић.

„Можемо ли да вас испратимо до куће?” – упитао је Верин тата тихо.

Никина мама је рекла да могу и било јој је драго што ходају кроз мркли мрак, па нико није могао видети да је опет поцрвенела.

Одрасли су ходали у тишини. Девојчице су ишле су испред њих држећи се за руке и брбљале.

Тата Гавранчић и његова ћерка Вера допратили су маму Црну и њену ћерку Нику до врата стана. Кад су се поздрављали, госпођа Црна је запитала господина Гавранчића сасвим тихо, толико тихо да се једва чуло:

„Да ли је ово била ваша идеја?”

„Није”, казао је тата Гавранчић гласно и тихо додао: „Али сам много захвалан девојчицама што су нас одвеле у циркус.”

„Лаку ноћ”, рекла је мама Црна збуњено.

„Лаку ноћ”, казао је и тата Гавранчић, узео је Веру за руку, па су кренули ка свом стану.

„Вера, за бога милога, шта је спопало тебе и Нику?” – тата је обазриво упитао.

„Па, ето, сва деца из нашег одељења имају по два родитеља, чак и ако им нису прави, само

Ника и ја немамо. Онда смо помислиле...

А изгледа да госпођа Црна уме добро да кува”, додала је Вера ликујући.

„А не свиђа ти се како ја кувам?”

„Свиђа ми се. Понекад. Тата?”

„Шта је сад?”

„Теби се не свиђа госпођа Црна?”

„А теби се свиђа, Верице?” – заобишао је тата одговор.

„Мени да.”

„Вера, шта у ствари ради Никин тата?”

„Он станује на другом крају Земље, у тој... Алу... у Ау... ма, тамо где станују кенгури, у Аустралији”, коначно се сетила Вера, „а уопште им не пише.”

Да се Вера није баш у том тренутку спотакла, можда би приметила да се тата мало насмешио. Међутим, његов осмех је брзо нестао док јој је забринуто опипавао повређено колено.

„Мамице, данас си супер изгледала”, рекла је Ника мами кад су стигле кући.

„Ти и Вера сте нам направиле праву зврчку.”

„Шта је то зврчка?” – насмејала се Ника. „Па нисмо направиле ништа лоше, зар не?”

„Доћи овамо, паметнице моја”, мама је ставила Нику на крило. „Недостаје ти тата, зар не?”

„Не знам, мама. Изгледа да ми недостаје. Вера је рекла да би ми понекад позајмила свог тату.”

„А ти би њој, из захвалности, позајмила мене, је л' тако?”

„Јесте. Али само накратко. Знаш, мама, господин Гавранчић нема појма да кува.”

„Аха, значи, у томе је ствар. Ника, зар Вера нема маму?”

„Нема. Она је умрла. Али Верина бака каже да сад живи на небу. Да ли неко може да живи на небу, мама?”

„Не знам. Али знам да Вера има много среће што има тако доброг и пожртвованог тату. И, знаш шта? Кад већ Верин тата тако лоше кува, позваћемо их некад на ручак. Шта кажеш на то?”

Јагода на врху сладоледа

Тек што се Вера покрила јорганом зачуо се писак, знак да јој је стигла порука. Јављала се Ника.

– КАКВА ЈЕ СИТУАЦИЈА?

– СВЕ ОК. А КОД ВАС?

– укуцала је нестрпљиво.

– ДОБРО И ОВДЕ.
ДЕТАЉИ У ШКОЛИ.

Сад може мирно да спава.

„И, шта је било?” – Ника је испитивала Веру чим су се сутра ујутру среле пред школом.

„Било је добро, тата се није нимало наљутио. Чак ме је питао да ли ми се допада твоја мама.”

„И, шта си му одговорила?” – помало претећи је упитала Ника.

„Наравно – да ми се свиђа, па то је бар јасно, зар не? Мени се твоја мама стварно допада. Баш је лепа. После је тата седео у својој соби и правио се да ради, али сам видела да је сат времена кришом гледао мамину фотографију.”

„И твоја мама је била лепа?”

„Била је. Много. Бака Тања каже – најлепша на свету.” Вера је заћутала.

„А и твој тати се свиђа моја мама?” – Ника је тргла Веру из размишљања.

„Не знам. Није ми рекао.”

„Господе, знала сам да треба да иде код фризера!”

„Ма не брини, зар ниси видела како је гледа?”

„Хм. А знаш шта је рекла моја мама? Боље је да седнеш; рекла је да ћемо вас позвати на ручак, кад већ твој тата не уме добро да кува. То је пун погодак, је л’ да?”

„Стварно? То је фантастично! Ала ће се изненадити кад му кажем.”

„Немој, не смеш! То мора да му каже мама, зар не?”

Зачуло се звоно за почетак часова, па су Вера и Ника пожуриле у учионицу.

„Како је било у циркусу?” – интересовао се Брзолац, чим их је опазио.

„Како би могло да буде? Супер”, рекла је Ника

„Да нису, случајно, били заинтересовани да задрже вас две? Да останете код њих, у циркусу?”

„Нису, ни случајно. Али слон им се разболео, па сад траже неког са великим носем”, одсекла је Вера.

Брзолац се запањио. Стварно има мало већи нос. Прошле недеље се због тога потукао са Маретом, а сад га зачикава ова Гавранчићка.

На часу граматике све је прштало од речи. Искакале су из уџбеника на таблу и у свеске, котрљале се из уста учитељице Весне и заплитале дечје језике.

Смем, не смем, хоћу, нећу, немој, немам, пасти, допасти...

Пролећни сунчеви зраци ударили су у прозорска окна учионице грејући све до последње клупе. Вера се подупрла руком и склопила очи. Приспавало јој се.

...Из даљине се чуо млин, водени точак је блистао на сунцу и гутао воду свом снагом. За млин су конопцем од лике биле привезане скије. Па ово су моје скије, чудила се Вера, а када се сетила скијања с татом на планини за време божићних празника, боцнуло ју је опет у рањеном листу на нози, као и онда. Шмркнула је.

„Вера, зар не чујеш да те нешто питам? Зашто шмрчеш? Немаш марамицу?”

Вера је почела збуњено да претура по торби, а учитељица је незадовољно кренула ка другој клупи.

„Шта је са тобом?” – шапнула је Ника.

„Скоро сам заспала”, признала је Вера. „Синоћ сам дуго читала *Хајди* под јорганом; то је о једној девојчици с планине...”

„Вера Гавранчић, на таблу”, строго је рекла учитељица.

„Добићеш нулу”, злобно је добацио Брзолац.

Речи су се ређале у дугом реду, али Вера ниједном није погрешила и враћајући се на своје место, показала је Брзољцу кобајаги дугачак нос који је направила обема рукама. Он је поцрве-

нео, и кад је Вера села у клупу, залепио јој је на врх коњског репа куглицу од жваке.

Можда није нулу, ал’ је ипак добила нешто око око, помислио је умирен.

Зазвонило је и познате и непознате, смешне и досадне речи сакриле су се у уџбенике, а странице су се стисле око њих да се не би расуле. У сваком случају, данас су се речи наљутиле преко сваке мере на треће два – деца их користе а не препознају их!

Кад се завршио тренинг ритмичке гимнастике, Верин тата је чвркнуо девојчицама репиће и весело упитао:

„Па, драге даме, да не бисте и данас у циркусу?”

„Не”, рекла је Вера. „Нећемо више у овај циркус. Кад дође неки други, онда ћемо ићи.”

„А у посластичарницу? Ако идемо сви заједно?” – додао је бојажљиво. „Могу ли да вас позовем?” – сада се обратио директно Никиној мами.

Мама Црна се мало зацрвенела, али је рекла да ће радо поћи, јер се не сећа кад је последњи пут неко позвао у посластичарницу.

Кад су то чуле, Вера и Ника су радосно цикнуле и отперјале ка посластичарници као два смешна магаренцета.

Посластичарка с белом кецељицом ставила је испред сваког чашу са црвеном јагодом на највишој кугли сладоледа. Испод сладоледа било је трешања, исецканих банана и бресака.

„Само полако, да вас не заболи грло!” – опомињао је тата Гавранчић

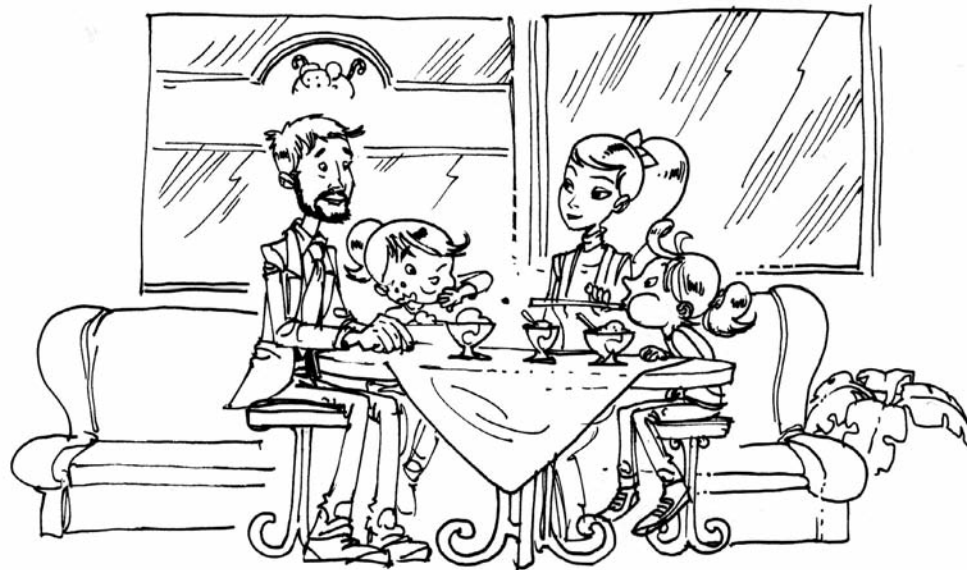
девојчице.

Вера и Ника су се кикотале и шутирале се испод стола, али тата Гавранчић и мама Црна као да нису имали ни очи ни уши за њихове мангуплуке. Они су разговарали, и причали, и причали, све док Вера и Ника нису почеле да се досађују и гађају коштицама по бело-љубичастом чаршаву.

„Крајње је време да се иде кући”, изјавила је мама Црна, некако нерадо.

„Вероватно”, признао је и тата Гавранчић гледајући исфлекани чаршав и исто такву Верину мајицу. Опет морам да скидам флеке, помислио

је. „Принцезе, наставак следи, је л' важи?” – рекао је Вери и Ники, али није заборавио да погледа и Никину маму.

Она није рекла ништа, само се насмешила и климнула, а тата Гавранчић је спокојно платио рачун и кренуо ка излазу. Мрак се, као поручен, управо спустио и био је црн као гавран, па су Гавранчићи допратили Нику и маму Црну до врата њиховог стана.

Бака Ружа и бака Тереза Лаганеза

„Шта радиш, мама?” – обратио се тата Гавранчић телефонској слушалици.

Негде на другом крају телефонске жице, у смеђој, невероватно исцепаној фотељи, седела је Верина бака Тереза. Вера ју је у шали звала Тереза Лаганеза.

„Ало, овде Тереза Лаганеза”, зачуло се из телефонске слушалице. „Како сте вас двоје? Како је Вера?”

„Добро је. Здрава и чила, можда и превише”, тата је весело намигнуо Вери, која је баш размишљала о чаробној слушалици Маха и Шебестове³. „Кад ћеш доћи да је видиш?”

³ Јунаци истоимене бајке Милоша Мацоурека имају чаробну телефонску слушалицу која им испуњава све жеље. – Прим. прев.

„Ове недеље никако не могу, Перице”, рекла је Тереза сину. „Сутра ћу послати Ружу.”

„Сутра нам долази бака Ружа”, објавио је тата. „Направи место на полици за књиге”, додао је.

„Ура, долази бака Ружа!” – радовала се Вера.

Бака Ружа је сестра баке Терезе Лаганезе. Она много чита и измишља разне догађаје, за које понекад и сама мисли да су се догодили. Стално се нервира око нечега, а поготово кад њена сестра Тереза покуша да је смири својом смешном узречицом: „Ма што се нервираш, Ружо? Само лаганезе”.

Бака Ружа обожава књиге и окружена је њима у сваком кутку: у кухињи, у купатилу, у соби, на полицама, у витринама, на радијаторима и испод кревета. Прочитане књиге ставља под јастук па их доноси Вери.

Вера много воли књиге, али много воли и баку Ружу.

„Вера, већ си све распредила? Дођи да обришеш судове.”

„Опет ти судови!”

„Опет. А опет ћеш хтети и да једеш.”

„Ах, само кад бих имала ону чаробну слушалицу...” Вера је сањарећи прелиставала књигу, док јој је крај ногу лежао плишани пас Џонатан.

„Где си се заглавила?” – зачуло се нестрпљиво дозивање из кухиње.

„Ево, долазим”, уздахнула је Вера и нагло заклопила *Маха и Шебесџову* и то тако јако да су се сударили челима, па су им искочиле папирне чворуге велике као велико штампано О.

„Децо, стигла сам”, сутрадан се још с врата зачула бака Ружа.

Она све зове децо, можда зато што никада није имала своју.

„Верице, носим ти неке нове приче, али и *Дивљеј коњића Рина*”, рекла је, предајући јој гомили књига.

Дивљеј коњић Рин се толико ритало и ударао задњим ногама да је право чудо да Вера није испустила књигу док ју је читала.

„Види, види, па он ће заувек остати диваљ”, помислила је.

„Петре, у великом си послу, зар не?” – обратила се бака Ружа тати.

„Тето, знаш и сама”, одговорио јој је, „увек има посла.”

„Слушај, Вера сутра има ту своју гимнастику”, сетила се бака Ружа. „Ја ћу да је доведем кући с тренинга. Ионако имам времена напретек, а ти не знаш где ћеш пре.”

„Ма нека, тетице”, тата се збунио. „Стварно не треба.”

„Али, Перице, ја баш волим да идем тамо”, нудила се бака.

„Добро, ићи ћете онда неки други пут, сутра ћу у сваком случају ићи ја”, рекао је тата Гавранчић, црвенећи скоро као мама Црна.

„Добро, како хоћеш”, рекла је бака Ружа помало увређено и испитивачки га погледала.

„Тереза, замисли”, бака Ружа је телефонирала увече својој сестри. „Петар не жели да идем сутра по Веру. Сигурно тамо има некога.”

„Дај, Ружо, молим те, наш Перица? А кога може да има? Смири се, Ружо.”

Међутим, када је следеће недеље тата одбио и баку Терезу која се понудила да оде по Веру да би он био слободнији, схватила је да је овог пута њена сестра у праву.

„Да, да, богами, изгледа да се наш Перица заљубио”, рекла је озбиљно бака Тереза својој сестри Ружи.

„Тата се заљубио?” – одмах се заинтересовала Вера која је била код њих у посети и правила се да чита. У ствари, све време је напето прислушкивала. „Али у кога? Није ваљда у неког на послу?”

„Ма, какав посао! Највероватније у некога тамо на тој твојој гимнастици.”

„Ах, то је добро, то је сигурно госпођа Црна”, рекла је Вера запањеним бакама и наставила да чита о томе како су кројачи водили рат за црвену сукњу.

